

Bijlage Toelichtring Ontwikkelingen kostenbeheersing Jeugdhulp 2024-2028

Inleiding

Op 5 maart 2024 bent u met een raadsinformatiebrief (IB 24 014) geïnformeerd over het onderzoeksrapport Grip en sturing op de jeugdhulpkosten. In deze raadsinformatiebrief is toegezegd u hier in de eerste halfjaarrapportage 2024 en de Jaarrekening 2023 verder over te informeren. In deze bijlage informeren wij u over de ontwikkelingen kostenbeheersing Jeugdhulp 2024-2028.

Kern informatie

In de afgelopen jaren zijn de kosten van de jeugdhulp in Rijswijk aanzienlijk gestegen. Dit is met name terug te zien in de ontwikkeling van de kosten voor specialistische zorg, regionaal ingekocht via het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden. In de afgelopen tien jaar zijn de kosten in de jeugdzorg jaarlijks gemiddeld met 12,5% gestegen. Deze stijgingen leggen een stevig beslag op de middelen van het Sociaal Domein en de gemeentelijke begroting. Dit heeft tot gevolg dat de uitvoerbaarheid van de publieke taak onder de Jeugdwet en andere overheidstaken en ambities onder druk komen te staan.

Om het huidige stelsel financieel en kwalitatief houdbaar te houden voor degenen die het nodig hebben, moeten we de balans vinden tussen kosten en kwaliteit. Professionele hulp en ondersteuning voor de jeugdige en/of het gezin wordt als laatste interventie ingezet om ervoor te zorgen dat kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien en kunnen meedoen in de samenleving.

Landelijke Hervormingsagenda Jeugd

De hervormingsagenda Jeugd heeft als doelstelling om knelpunten in de jeugdzorg structureel aan te pakken en het jeugdzorgstelsel financieel houdbaar te maken voor de toekomst. Bij de Hervormingsagenda is dan ook een bezuiniging van € 1,1 miljard ingeboekt. Eind 2023 is het implementatieplan geaccordeerd door de samenwerkende partners rijksoverheid, VNG en zorgaanbieders. Het implementatieplan biedt handelingsperspectief. De partners stellen in de komende periode kaders op en onder andere gemeenten zorgen voor toepassing van die kaders. In het implementatieplan staat voor gemeenten voornamelijk de opgave om sterke lokale teams te realiseren. De maatregelen uit de landelijke hervormingsagenda worden geïntegreerd in de lokale aanpak kostenbeheersing jeugdhulp van Rijswijk.

Lokale sturing op kostenbeheersing

Het lokale onderzoeksrapport "Grip en sturing op de jeugdhulpkosten" bestaat uit een zestal actielijnen en diverse maatregelen die op middellange termijn leiden tot een afbuiging van de kosten in Rijswijk. Het betreft de volgende actielijnen:

1. Sturen op kostenbewustzijn en data gedreven werken
2. Versterken van kostenbewust handelen in de toegang
3. Preventie en afschalen
4. Sturen op aanbiedersniveau
5. Regionale bestuursopdracht landelijke maatregelen uit de hervormingsagenda
6. Landelijke maatregelen, de Hervormingsagenda

Lokaal is op 10 oktober 2023 "De Rijswijkse visie op normaliseren en de reikwijdte van de jeugdhulp" vastgesteld. Deze visie bevat 10 uitgangspunten die leiden naar normaliseren en het afbakenen van de jeugdwet.

Uitvoeringsprogramma lokale kostenbeheersing jeugdhulp 2024-2028

Naar aanleiding van bovenstaande is een integrale aanpak nodig voor zowel de kostenontwikkeling als de toegankelijkheid en de kwaliteit. In mei 2024 hebben we een kerngroep gevormd met medewerkers uit de uitvoering, bedrijfsvoering en beleid om de vastgestelde actielijnen en maatregelen verder te concretiseren en te implementeren. Enkele maatregelen waar we mee gestart zijn of binnenkort mee starten, zijn:

- Invzetten op het versterken van de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van jongeren en hun omgeving. We gaan uit van het principe dat ieder kind recht heeft op "geen" jeugdhulp; niet elke vraag behoeft een curatief antwoord.
- Onderzoeken van het huidige bestand van jeugdigen in jeugdzorg met langdurige zorg en ondersteuning. We analyseren de duurste zorgtrajecten om inzicht te krijgen en bij te kunnen sturen.
- We werken met jeugdhulp die werkt. We ontwikkelen een monitor waarmee we eerder kunnen sturen op afschaling of uitstroom bij jeugdhulp.

- We sturen actiever op uitstroom. We onderzoeken de mogelijkheid om zorgtrajecten te pauzeren of af te ronden als blijkt dat de ingezette hulp niet de gewenste resultaten oplevert.
- We zorgen voor een sterk preventief veld, waardoor hulp en ondersteuning collectiever en in lichtere vorm geboden wordt.
- Breed sturen op kostenbewustzijn, onder andere door de uitvoerende teams hierin te scholen. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheid om de kosten van het traject op te nemen in de beschikkingen.

We verwachten dat de maatregelen zullen resulteren in een kostendrukkend effect. Met de gecombineerde inzet van landelijke, regionale en lokale interventies streven we daarnaast naar het terugbrengen van het aandeel jongeren in de jeugdhulp van 1 op de 8 jongeren in 2024 naar 1 op de 10 jongeren in 2026.

Regionale sturing op kostenbeheersing

Ook op regionaal niveau werken de gemeenten gezamenlijk aan een plan gericht op kostenbeheersing, dat aansluit op de vastgestelde kaders en uitgangspunten van de Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden 2021-2026 en de landelijke Hervormingsagenda Jeugd. Op 27 juni 2024 wordt het plan voorgelegd aan de bestuurders van de H9 tijdens het Bestuurlijk Overleg Jeugd. De raden in de regio Haaglanden worden hier separaat over geïnformeerd.

Gevolgen en/of vervolgtraject

De informatie over kostenbeheersing van de jeugdhulp wordt nu vaak via bestaande P&C producten, zoals de jaarrekening en de begroting, meegenomen. Wij willen u jaarlijks met de rapportage "Staat van de Rijswijkse jeugd" hierover breder informeren. Het is een rapportage in ontwikkeling waarin we breed toetsen hoe het met de Rijswijkse Jeugd gaat. Ook de financiële ontwikkelingen maken onderdeel uit van deze rapportage. Een eerste versie van deze rapportage leggen wij in het eerste kwartaal van 2025 aan u voor.